

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ Ε'.

ΦΥΛΛ. 118.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ.

(1572)

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ)

—0—

Α' ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΡΑ ΚΑΤΤΟΔΙΚΩ.

Εἰκοσι περίπου εὐγενεῖς καὶ ἀξιοματικοὶ κατ-
τολικοί ὑπῆρχον συνήθροισμένοι, τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 23
Αὐγούστου 1572, παραμονῇ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου
Βαρθολομαίου, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑνὸς τῶν συναιτέρων αὐ-
τῶν, τοῦ ἀρχонтаς Λε-Λόσς, λοχαγεῦ τῶν καρσσι-
νοφόρων τοῦ βασιλέως. Ἡ συνάθροισις αὕτη οὐδένα
ἔφερε χορηγεῖρα σωματικὴν ἢ κομματικὴν. Ἐδεί-
κνυν ἀπλῶς καὶ ἡτοιμάζοντο εἰς τὸ παίγνιον μετὰ
τὸ δεῖπνον.

Τὰ τελευταῖα συμβέβηκόςτα μολοντοῦτο, καὶ τὰ
χαλκευόμενα μάλιστα, δὲν ἤδυναντο νὰ μὴν ἐντυ-

πώσωσιν εἰς τὸ δεῖπνον ὅψιν ὅλιαν ἰδιάζουσαν καὶ
νὰ παρειστάξωσιν εἰς τὴν συνδιάλεξιν τινὰ τῶν πο-
λιτικῶν ζητημάτων, ὅσα, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν,
συνεζήτουν ἐν τῷ μυστικῷ συμβουλίῳ τῆς Αἰκατερί-
νης τῶν Μεδίκων καὶ Καρόλου τοῦ Θ'. Ἡ βασι-
λομήτωρ, ἀπὸ πολλῶν μηνῶν προβλέπουσα τὴν ἐκ-
ρηξὴν στάσεως τῶν Μεταρρυθμιτῶν, καὶ θέλουσα νὰ
μακρύνῃ ἀπὸ τοῦ βασιλείου τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τὴν φρί-
κην καὶ τὰς συνεπείας τετάρτου ἐμφυλίου πολέμου,
συνέλαβε τὸ ἐκρηκτικὸν σχέδιον τῆς γενικῆς σφαγῆς
ὅλων τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν τοῦ προτεσταντι-
σμοῦ. Ὁ δευτερότοκος αὐτῆς υἱός, ὁ δούξ τῆς Ἀν-
δεγαζίας (Duc d'Anjou), ὕστερον γενόμενος βασι-
λεὺς τῆς Γαλλίας, τότε δὲ ἀντιπασίλειος ἀπλῶς ὑ-
πάρχων, πρῶτος ἐμνήη τοῦ σχεδίου τούτου τῆς
σφαγῆς, ὅπερ οἱ Γουῆζοι ὑπογείως ὑπέβαλπον, μὴ
τολμῶντες νὰ παραστήσωσιν αὐτὸ ὡς ἀνάγκην τῆς
ἐπικρατείας. Ὁ Κόμης τοῦ Ρέτε, ὁ Κόμης τοῦ Σώλξ-
Ταβάννης καὶ ὁ δούξ τοῦ Νιβέρνου (de Nevers), οἱ
τρεῖς οὗτοι εὐνοϊκοὶ ἐπιστήῃσι φίλοι τῆς Αἰκατερί-
νης, ἐδέχθησαν τὰς ἀπίστους ἐμπνεύσεις τῶν δουκῶν
τῆς Γουῆζης καὶ Ὠμάλης, καὶ μέχρι τῆς αὐλῆς τῆς
Ρώμης ἀνήνεγκον τὴν εὐθύνην τῆς αἱματοφύρτου αὐ-

τῆς προδοσίας. Κάρολος ὁ Θ', πνεύματος ἀσθενούς, ταλαντευομένου ἐκάπτοτε, ἀνεπιδέκτου ἐμπνεύσεων καὶ εὐμεταβλήτου, ἀγνοῶν καὶ νὰ κρύπτηται καὶ νὰ καρτερῇ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἡγνῶσι τὰς περὶ αὐτὸν πλεονάνας καὶ τυφλὸν ἐγένετο ὄργανον τῶν μυστηριωδῶν μηχανημάτων τῆς μητρὸς του καὶ τῶν Γουίζων.

Ὁ γάμος τῆς Μαργαρίτης, ἀδελφῆς τοῦ Βασιλέως, καὶ Ἐρρίκου τοῦ Βουρβωνίδου, βασιλέως τῆς Ναβάρρας, ὅστις ἐφαίνετο σφραγίζων τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν καττολίκων καὶ τῶν προτεσταντῶν, ὑπῆρξε τὸ εὐχερὲς μέσον, ὅπως ῥιφθῇ πέπλος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θυμάτων, ἅτινα δὲν ἐτόλμων νὰ κτυπήσωσιν ἀπὸ προσώπου. Εἰ καὶ τὸ συνάλλαγμα ὑπεγράφη ἐν μηνί Ἀπριλίῳ, οἱ γάμοι μολοντοῦτο μῶλις ἐτελέσθησαν τῇ 18 Αὐγούστου, ἐνεκα τοῦ θανάτου Ἰωάννης τῆς Ἀλξέρτου, βασιλίσσης τῆς Ναβάρρας, ἣν ἀσθένεια αἰφνιδίᾳ ἀνῆρπασε τῆς ζωῆς διὰ ταχύτητος καὶ μετὰ συμπτωμάτων, εἰκαζόντων φαρμακείαν. Οἱ γάμοι οὗτοι ἐτελέσθησαν ἐν Παρίσις, ἐνώπιον τῆς Προτεσταντικῆς εὐγενείας, ἣτις ὑπῆρχε προσκεκλημένη εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐορτάς, ἃς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ πόλις ἀπὸ κοινοῦ προσήνεγκον εἰς τοὺς νεονύμφους. Ἐκάστος τῶν εὐγενῶν, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν μετερρυνισμένην ἐκκλησίαν, ὡς τιμὴν αὐτοῦ ἐθεώρησε τὴν ἐμφάνισιν του ἐν τῇ Αὐλῇ εἰς περίστασιν τόσῳ ἀρίστου οἰωνοῦ μέλλοντος φέρουσαν· διότι ἡ ἐνωσις ἡγεμονίδος καττολίκου τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Βαλσῶν, μετὰ ἡγεμόνους Καλθινιστοῦ τοῦ Βουρβωνικοῦ οἴκου, ἦτο θριαμβικὸν ἀπεικόνισμα τῆς ἐνώσεως δύο ἀδιαλλάκτων μέχρι τοῦδε θρησκείων, εἰ καὶ ἀμρότεροι εἶχον ὑπὸ τὴν σκιάν των ψηφισμάτων τῆς εἰρηνοποιήσεως. Ὅλαι λοιπὸν αἱ ἐπαρχίαι τῆς Γαλλίας ἀντεπροσωπεύοντο διὰ τῆς καλλητέρας αὐτῶν εὐγενείας, ἣν προσεκάλεσαν δι' ἐπιστολῶν ἰδιαιτέρων ὁ βασιλεὺς καὶ δι' ἐπιστήμων οἱ τῆς θρησκείας ἀρχηγοί, ἦτοι ὁ βασιλεὺς, τῆς Ναβάρρας, ὁ πρίγκιψ Κονδὲ καὶ ὁ ναύαρχος Κολινῶ. Πλείοτεροι τῶν τετρακινηλίων διαμαρτυρομένων, μάλιστα τῶν πλέον ἀφωτισμένων εἰς τὴν ἰδέαν των καὶ ἐνόπλιως ὑπερασπισθέντων αὐτὴν, εὗρισκοντο τότε ἐν Παρίσις. Πολυαριθμότεροι εὗρισκοντο ἤδη καὶ οἱ Καττόλικοι.

Τὸ μετὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων τούτων τριήμερον διήλθεν ἐν ἐορταῖς, ἐν συμφωνίαις μουσικαῖς, ἐν ἵπποδρομίαις καὶ πολυδαπάνοις χοροῖς. Στάδια ἡτοιμάσθησαν εἰς τὰς χλόας τοῦ καστελλίου τοῦ Μικροῦ Βουρβωνοῦ, παρὰ τὸ Λουῆρον, καὶ οἱ κυριώτεροι ἄρχοντες τῶν δύο κομμάτων ἐξισομάχησαν καὶ ἐλογχομάχησαν περὶ τὴν τε καὶ ἀφ' ἵππου, ἐν τοῖς διαλείμμασιν ἀλληγορικῆς διασκεδάσεως, οὐχὶ ἀσκόπως παρασκευασθείσης· διότι παρίσταντο ὁ μὲν παράδεισος ὑπερασπιζόμενος ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀδελφῶν του, τῶν Δουκῶν τῆς Ἀνδεγαβίας καὶ τῆς Ἀλανσῶνος, πολιορκητὴ δὲ αὐτοῦ ἐφαίνοντο ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας καὶ ὁ πρίγκιψ Κονδὲ, ἀντιπροσωπεύοντες τὰ καταχθόνια πνεύματα. Τὸ δὲ θέαμα ἐπεραιοῦτο διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἄδου,

βυθιζομένου καὶ πνιγομένου ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν. Ἡ ἐκλογὴ τοιαύτης ἀλληγορίας διήγειρε τὴν οὐρίαν παρὰ τοῖς σοβαροῖς καὶ δυσπίστοις, ἐνῷ οἱ ἄλλοι οὐδὲ καὶ ἐτυλλονίστησαν τὸ τοιαῦτον, ἀρνούμενοι εἰς μὴν τὴν ἐκ τῆς διασκεδάσεως ψυχαγωγίαν. Τῇ ἐσπέρᾳ τὸ Λουῆρον ἀπῆγει τοῦ ἡγού τῶν ὀργάνων καὶ τοῦ χαριέντος θαυμάου τῶν χορῶν, οἵτινες παρετάθησαν μέχρι νυκτὸς βαθύτατης. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν, ἣτις, λησμονήσασα τοὺς παλαιούς θρησκευτικούς διαπληκτισμούς, ἔπινε καὶ ἐτραίεν εὐθυμίας, σφραγίζουσα ἐν τῇ τραπέζῃ σύμφωνον ἐμπιστοσύνης καὶ φιλίας. Τοιαῦται ἐνδείξεις ἐμακρύνουν στερεὰν καὶ διαρκῆ τῆς εἰρήνης τὴν ἀποκατάστασιν ἐν τῇ Γαλλίᾳ. Τὸ θυσιαστήριον καὶ ὁ ἄμβων ἐφαίνοντο ζῶντα ἐν συμνοίᾳ ἀγαθῇ.

Τὸ πᾶν ὁμοῦς μετέλλαζεν ὅψιν τῇ 22 Αὐγούστου, ὅτε ὁ Μωισέερ, παρμμενύων εἰς τινὰ οἰκίαν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τοῦ ἀπὸ Ἰξερῶν, ἐκκένωσεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου καρδίαν κατὰ τοῦ Ναυάρχου Κολινῶ, πληγώσας αὐτὸν εἰς τὸν βραχίονα καὶ εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς. Κραυγὴ ἀποδοκιμασίας καὶ καταφρονήσεως ὑψώθη ἐν τοῖς διαμαρτυρομένοις, ἅμα μαθοῦσι τὴν δολοφόνον ταύτην ἐκέδραν, καὶ παρ' ὀλίγον ἐξεκρέμωσαν τὰ ὕψλα· ἀλλὰ καὶ οἱ Καττόλικοι τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς συνεκινήθησαν καὶ ἡτοιμάσθησαν πρὸς ἀντίστασιν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ἣτις ἐξύπνισεν ὅλα τὰ παλαιὰ μίστη, ἀπεμακρύνθησαν οἱ μὲν τῶν δὲ, παρετήρουν ἀλλήλους καὶ ἐπροφυλάσσοντο. Ὁ Κάρολος Θ', ἐδείκνυτο μολοντοῦτο, ὡς ἀπόφασιν ἔχων νὰ συμμερισθῇ τὰς δικαίας αἰτήσεις τῶν φίλων τοῦ Ναυάρχου, κατηγορούντων τοὺς Γουίζους. Ὁρκισθῇ εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον, (τὸν συνήθη αὐτοῦ ὄρκον) ὅτι θέει τιμωρῆσαι καὶ τὸν δολοφόνον καὶ τοὺς συνενόχους αὐτοῦ, παραγγείλας μάλιστα εἰς τοὺς Γουίζους νὰ ἀπέλθωσι τῆς Αὐλῆς. Τοῦτο ἐπῆρξε πρώτη ἱκανοποίησις, δοθεῖσα εἰς τοὺς διαμαρτυρομένους ἄρχοντας, οἵτινες ἐμέμψθησαν ἑαυτοῖς τὴν δυσπιστίαν αὐτῶν καὶ παρητήθησαν ὁλοκλήρως εἰς τὴν ἀγαθὴν τοῦ Βασιλέως θέλησιν. Ἡ πλητὴ τοῦ Ναυάρχου, μετενηχθέντος εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βελιζῦ οἰκημά του, ἐδέθη ὑπὸ τοῦ περιτήρου Ἀμφοσίου Παρέ· ἀλλ' ἐφοδοῦντο μὴ ἡ σφαῖρα ὑπῆρχε δηλητηριασμένη. Ὁ βασιλεὺς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς του, τῶν ἀδελφῶν του καὶ τῶν πρώτων ἀξιωματικῶν, ἐπεσκέφθη τὸν Κολινῶ, καὶ ἀπακαλὼν αὐτὸν πατέρα του, τῷ ἀπέδειξε τὴν λύπην, ὅσην ἠσθάνετο διὰ τὴν ἀξιομίστητον ταύτην πράξιν. Ἡ πράξις αὕτη τοῦ Βασιλέως καὶ οἱ ὅλως εὐνοϊκοὶ λόγοι του, μεταβάλλοντες ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἐτύφλωσαν ὁλοτελῶς τοὺς Καλθινὸς τὰς καὶ καθητύχασαν πᾶσαν ὑπόνοιαν αὐτῶν.

Οἱ Παρίσις μολοντοῦτο ἔμενον ἐκθαμβοὶ καὶ ἐν προσδοκίᾳ. Οἱ διαμαρτυρόμενοι ἐμακρύνοντο τῶν Καττολίκων, οὗτοι δὲ εἶχαν τὰ βλέμματα σκοτεινὰ, μνηστίκκα καὶ ἀνήτυχα. Τινὰ τῶν καταστημάτων ἐκλείσαν, ἡ πολιτοφυλακὴ ἡτοιμάσθη νὰ δράξῃ τὰ

ὑπλά, ἅμα μετὰ τὴν πρώτην διαταγὴν τῶν τμημα-
ταρχῶν (quarteniers), τὸ Λουδρον ἐπληροῦτο στρα-
τιωτῶν, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους ὁδοὺς, ὅθεν διέβαινον
ἐνοπλοὶ, παρετηροῦντο σωροὶ ἀστῶν, πρὸς τὸ ὠτίον
λαλούντων. Οἱ Καλδινισταί, διεσπαρμένοι ὄντες
εἰς τὰς συνοικίας τῆς πόλεως, διατάχθησαν μυστικῶς
νὰ πλησιάζωσι πρὸς τὰς συνοικίας τοῦ Λουδρου, ὅπου
διέμενον καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν καὶ ἀκολουθῶν αὐτὴν
τὴν ἰδίαν Αἰκατερίνην κατηγάγεσαν, ὡς διαβιβά-
σαν τὴν διαταγὴν αὐτὴν, ὅπως εἰς ἐνδεέστερον ἔχη
εἰς ἐν συντηγμένα τὰ ὄπλα τῆς στρατῆς. Ἡ Αἰκατε-
ρίνη λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς φρικώδους αὐτῆς
συνωμοσίας, ἣν ἀνεκάλυψαν εἰς τὸν βασιλέα μόλις
τῇ προτεραιᾷ τῆς ἐκτελέσεως.

Ὁ Κάρολος Θ', παρ' ἐφ' ἧς ἐμπρόσθεν καὶ ἐπιμό-
νος ἦν ἡτῆς τὴν συμτοχὴν του, ἐτι δὲ καὶ αὐτὴν
τὴν ἀδειάν του· ἀλλ' ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐγίνωσκε τὴν
τέχνην τοῦ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὰς ιδέας καὶ τὰς
πράξεις, ὅσας τῷ παρουσίᾳ, καὶ μετὰ τινος ἀπί-
στους εἰσληγῆσαι, μετὰ τινος ἐπιδεδία ψεύδη, οὕτω
μετεμόρφωσεν τὰς ιδέας τοῦ βασιλέως, ὥστε τὸν ἐ-
πεισε νὰ δεχθῇ ὡς ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον τὸ σχέ-
διον τῆς ἐξουσίας ὡς τῶν Αἰρετικῶν, οἵτινες διετή-
ρουν ἀκμαῖον τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐν Γαλλίᾳ. Ἀν-
τιθεὶς τὸ πᾶν ὡρ' ἀνίστη ἐν σιωπῇ διὰ τὰς νέας Σι-
κελικὰς ἐσπέρας, αἵτινες ἐμελλον νὰ προσονομασθῶσι
Γαλλικαὶ αὐγαί, καὶ ὠρίσθησαν διὰ τὴν Κυριακὴν
τῆς 21 Αὐγούστου, τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Βαρθα-
λομαίου. Τὸ ἀπαίσιον μυστικὸν ἔμεινε κεκρυμμένον
πιστῶς εἰς ἐξ ἧς ὅκτω πρόσωπα μέγροι τῆς ἐσπέρας
τῆς παραμονῆς. Τῇ ἐσπέρᾳ ταύτῃ ὁ πρόεδρος τοῦ
σωματείου τῶν Πωλητῶν προτεκλήθη εἰς τὸ Λου-
δρον καὶ, ὡδηγηθεὶς εἰς τὸν βασιλικὸν συμβούλιον,
διατάχθη ῥητῶς νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν Κατ-
τολίκων, ὑπὲρ οὗ πρόφασιν εἶχον τὴν ἀνεκάλυψιν
συνωμοσίας τῶν Καλδινιστῶν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ
βασιλέως. Οἱ τμηματάρχαι καὶ οἱ προύχοντες τῶν
ἀστῶν προσεκληθῆσαν περὶ τὰς μέσας νύκτας εἰς τὸ
Δημαρχεῖον.

Οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ εὐγενεῖς τῶν Κατολίκων ἀ-
γνοοῦσιν εἰσέτι τὰ χαλκευόμενα ἐγίνωσκον μόνον,
ὅτι ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ Κεραμικῷ καὶ ἐν τῷ Λουδρῷ
παρετάλη τὸ συμβούλιον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βα-
σιλομήτορος. Φθίμην ἀόριστα στάσεως, δολοφονίας
καὶ πολέμου κυκλοφοροῦσι πανταχόθεν καὶ ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀποδίδουσιν ἀπειλητικαί. Ὁ
Κάρολος Θ', ἐστειλε λοχαγὸν τινὰ τῆς φρουρᾶς του
τὸν Κόσκινα, μετὰ πενήντα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
Καλινῷ, ὅπως φυλάξῃ καὶ κρατῇ αὐτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ.
Ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας καὶ ὁ Πρίγκιψ Κονδὲ,
ἐν τῷ Λουδρῷ οἰκοῦντες, προσεκληθῆσαν νὰ καλέσωσι
παρ' ἐαυτοῖς τοὺς οἰκιακοὺς ἀξιωματικούς των, τοὺς
καπιταναίους καὶ τοὺς φίλους των, ὅπως δυνήθωσιν
ἠνωμένοι νὰ ἀντισταθῶσι κατὰ ἐνδεχομένης στά-
σεως τοῦ λαοῦ. Ἡ πόλις ἠτυγάξει κατ' ἐπιφάνειαν,
οὐδεὶς κάτοικος φαίνεται εἰς τὰς ὁδοὺς. Κανδύλια,
φανοὶ καὶ λαμπτήρες, εἰς τὰ παράθυρα ἐστημένοι,
πανταχοῦ διαχύνουσι ζωερὸν φῶς, ἀνταγκλῶν εἰς
ἡγήσῃ ἡ κώδων τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ.

τὸν ὀρίζοντα καὶ ἀσφαλίζον τὸν ὕπνον τῶν πολιτῶν
κατὰ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἐχθρῶν των. Τὸ Λουδρον
μόνον καὶ τὸ περὶ αὐτὸ τμήμα εἰσὶ βεβουβισμένα εἰς
τὸ σκότος.

Τὸ δεῖπνον ὑπῆρξεν εὐθυμότατον καὶ ζωηρότατον
παρὰ τῷ Δε-Λόσ, οἰκοῦντι οἰκίαν τινα καλοσχημένην
συγγενοῦς του, κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ μοναστηρίου
τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τοῦ ἀπὸ Ὠξερῶ. Οἱ συμπαῖται
προσπνέχθησαν ἐν τῇ τραπέζῃ ὥστε μὴ θέλοντες νὰ
συμμετέχωσι τῶν σποιδαίων συμπλοκῶν τῆς νυ-
κτός. Τόσον ἀφειδῶς δὲ ἐτίμησαν τὸν οἶνον τοῦ ξα-
νίζοντος αὐτοῦ καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀρώματικῶν,
οἶνον ἐδρασμένον, ἔξακχαρωμένον καὶ ἀνάμικτον
παντοδαπαῖς ἀρώμασιν, ὥστε ὁ ὀλίγος νοῦς, ὁ ἀπο-
μένων αὐτοῖς, μόλις ἐπήρκει, ὅπως παίζωσι τὰ χαρ-
τία ἢ τοὺς κύβους. Δὲν ἀπεχώρησαν τοῦ ἐστιατω-
ρίου, ἵνα μὴ παύσωσι πίνοντες, ἐνῶ ἐπαίζον, ἀσ-
κεσθέντες μόνον νὰ ἀποπέμψωσι τοὺς θαλαμηκόλους
εἰς τὰς κλίβας των, ἀφοῦ οὗτοι ἐκένευσαν τὴν τρα-
πέζαν ὀλοκλήρην, μὴ ἀφήσαντες ἐπ' αὐτῆς εἰμὴ τὰς
φιάλας πλήρεις καὶ τὰ ποτήρια. Τὸ παιγνίδιον ἤρ-
χισε τότε μανιωδῶς.

— Παιδιά, εἶπεν ὁ λοχαγὸς Δε-Λόσ ἐκκενῶν
τὴν κύλικα αὐτοῦ· αἰρέτω καὶ κατάπτυστος ἔστω ὁ
παρατήσαν τὸ παιγνίδιον πρὸ τῆς χοραγῆς τῆς
ἡμέρας!

— Ναί! ναί! καπιτάνε μου! ὑπέλαθε νῆς τις
κατήμενος δεξιόθεν τοῦ Λόσ, ἀξιοθαύμαστος διὰ τὸ
ῥαῖον πρόσωπόν του, ἀγένειον σχεδόν, καὶ διὰ τοὺς
μετριοπαθεῖς τρόπους του, κομποῦς καὶ χαριέντας,
οἵτινες ἐμαρτύρουν παιδίον, νεαρόν ὅλως καὶ πρω-
τόπειρον τοῦ εἶδους τῆς ζωῆς τῶν συμπασιῶν καὶ
συμπαικτόρων του. Θέλω παίζει ἕως ἂν τὸ βαλαν-
τιὸν μου ἀδειάσῃ!

— Εὐγε! καὶ ἀφοῦ χάσῃ τις ὅ,τι καὶ ἂν ἔχη
δὲν πρέπει νὰ παύσῃ παίζειν! ὑπέλαθεν ὁ Ἰακώβος
Σαβεραϊ, εἰς τῶν δεινότερων συμπασιῶν καὶ συμ-
παικτόρων τῆς συναναστροφῆς, συστρέφων εἰς τὰ δά-
κτυλά του τὸν μακρὸν μύστακά του.

— Λαμπρότατον, Σαβεραϊ! ὁ ἐραξεν ὁ ἄρχων
Δε-Λόσ, κτυπήσας συγχρόνως, εἰς δεῖγμα ἐπιδο-
κιμασίας, ἐπὶ τῆς τραπέζης τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε
αἱ φιάλαι καὶ τὰ ποτήρια συνεκρούσθησαν μετὰ πά-
ταγον. Ἡ Κυρὰ Τύχη δὲν ἔρχεται εἰς τοὺς περι-
φόρους, οἵτινες ἀποκρίνονται διώκοντες αὐτὴν, καὶ
καθὼς ἡ ἐν τῷ κυνηγίῳ ἔλαφος πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ
βιασθῇ ὑπὸ κυνῶν κύβων καὶ κυνῶν χαρτίων!

— Κύριοι, εἶπεν εἰς τῶν συνδαιτημένων, ψαρογέ-
νιος, ὅστις ἐπινεν, ἀλλὰ δὲν ἐπαίζεν· ἄρα γε εἴμε-
θα βέβαιοι, ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀφιερώσωμεν ὀλοκλήρην
ταύτην τὴν νύκτα εἰς τοὺς κύβους καὶ εἰς τὰ
χαρτία;

— Μὰ τὰ ἄγρια τροπάρια! ὑπέλαθεν ὁ Ἰακώβος
Σαβεραϊ, ὅστις ἀπῆλθεν ἀνθεντεῖαν ἐρήμης καὶ πεί-
ρας εἰς τὰ ἀφορῶντα τὰς διασκεδάσεις· μήπως ἦναι
ἐλθὼ καλόγηροι καὶ ἀναγνώσται (δούκτοι) μέλλοντες
νὰ συγκαταβῶσι τῇ πρώτῃ μετὰ τῶν ψαλτῶν, ἅμα
πανταχοῦ διαχύνουσι ζωερὸν φῶς, ἀνταγκλῶν εἰς
ἡγήσῃ ἡ κώδων τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ.

— Κύριε Σαβεραϊ, νομίζω, ὅτι εἶσθαι ὁ γενναϊότερος καὶ ὁ μᾶλλον ῥιψοκύνδιος ὅλων τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων, ἀπεκρίθη ὁ ψαρογένειος, σείων τὴν κεφαλὴν καὶ βαμβαλίζων τὰ χεῖλη.

— Καὶ λοιπόν; διέκοψεν ἀποτόμως ὁ οὕτως ἐπεινούμενος.

— Καὶ λοιπόν, οὐδὲ τὰ χαρτιά, οὐδὲ οἱ κῆθοι οὐδὲ ὁ οἶνος δύναται νὰ σὲ κρατήσωσιν, ὅταν ἡγήσῃ ἡ σάλπιγξ, ἥτις ἐπισυχέστερον ἡγεῖ πάντοτε εἰς τὰ ὡτα καλογήρων τοῦ εἵδους σου...

— Τί σημαίνει τοῦτο, καπετὰν Σαλαβώζ; εἶπεν ἀυστηρῶς δικκόπτων τὸν λόγον αὐτοῦ ὁ οἰκοδεσπότης.

— Ὅτι, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις ἕκαστος ὀφείλει νὰ ᾔηται ἑτοιμος ὅπως ἐπιβῇ τοῦ ἵππου καὶ πράξῃ τὸ καθήκον του. Αὐτοὶ οἱ κακοῦργοι, οἱ Οὐγκενῶτοι, παρ' ὀλίγον δὲν πολιοῦρκουν χθές τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ἐν τῷ Λούδρῳ;

— Ὡ! αὐτὰ εἶναι μωρολογήματα! διέκοψεν εἰσέτι ὁ ἄρχων Δέ—Λόσε, στρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν δεξιὸν αὐτοῦ καθήμενον νεανίαν, ἐρυθρίασεντα καὶ πελιδνὸν γενόμενον συνάμα, θεωροῦντα δὲ τὸν Σαλαβώζ δι' ὀργῆς καὶ καταφρονήσεως. Οἱ Οὐγκενῶτοι δὲν μὲ ἐξήτηταν ὡς δικηγόρον των, ἀλλὰ θεωρῶν αὐτοὺς ἔμπροσθεν καὶ ζηλωτὰς καὶ φύλακας καλοῦς τῶν συμφερόντων αὐτοῖς, δὲν πιστεύω, ὅτι ἀπεπλανήθησαν εἰς τοιαύτην γελοίαν ἐπιχείρησιν, τὴν προσβολὴν τοῦ Λούδρου.

— Εἶπατε μᾶλλον ὅτι θεωρεῖτε αὐτοὺς ἀρκούντως εἰλικρινεῖς καὶ τιμίους ὑπηκόους τοῦ βασιλέως, ὅπως μὴ τὸν προδώσωσι! ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ νεανίας ὁ ὕβρισθεις διὰ συκοφαντίας, ἥτις ἐφαίνετο μὲν ἀπειθυνομένη πρὸς ὁλόκληρον τὸ διαμαρτυρούμενον κόμμα, ἀλλ' ἰδιαίτερος ἀπέβλεπεν αὐτὸν. Καπετὰν Σαλαβώζ ὁμιλῆτε εἰς τὸ ἐξῆς ἐντιμώτερον...

— Ἀναχωρῇ, Κύριοι! ἀνέκραξε μὲ τόνον ἐπιτακτικὸν ὁ Λοχαγὸς Δε—Λόσε, ἐγερθεὶς κρατῶν φιάλην εἰς τὴν χεῖρα. Σαλαβώζ! τὸ ποτήριον σου! καὶ σὺ Κουρσὼν τὸ ἐδικόν σου! Προπίνωμεν ὑπὲρ τῆς ὑγείας ὅλων τῶν ἀγαθῶν ὑπηκόων τοῦ Βασιλέως εἰς οἶαν δῆποτε καὶ ἂν ἀνήκωσι ἱρησκεῖαν! Προπίνωμεν, Κύριοι, ὑπὲρ τῆς καταπαύσεως τῶν ταραχῶν, ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ εὐτυχίας τῆς Γαλλίας!

Ἡ πρόποσις αὕτη διέκοψε πᾶσαν ἐξήγησιν, καὶ ἡ διαφορά, ἥτις εὗρίσκετο εἰς ἀκμὴν ῥήξεως μεταξὺ τοῦ Σαλαβώζ καὶ τοῦ Κουρσὼν, κατεπνίγη εἰς τὸν ἦχον τῶν συγκρουσμένων ποτηρίων. Ὁ Λοχαγὸς Σαλαβώζ ἤρχισεν πίνων, ῥίπτων ἐνίοτε βλέμμα ἀγριμαῖον καὶ πανοῦργον ἐπὶ τοῦ νέου ἀνταγωνιστοῦ του, ὅστις ἀπερρόφηθη ὁλόκληρος εἰς τὰς συγκινήσεις τοῦ παιγνιδίου. Ὅλοι οἱ συμπαίχτες ἀπέθεσαν πρὸ αὐτῶν ὅσον τὸ βαλλάντιον αὐτῶν περιεῖχε χρυσίον καὶ ἀργύριον. Ὁ ἄρχων Κουρσὼν μόνος ἦτον πλουσιώτερος ὅλων συνάμα λαμβανομένων, εἰ καὶ διὰ τῶν τελευταίων του ἀποτυχῶν συνήργησεν εἰς τὴν μείωσιν των κεφαλαίων τῶν ἐναντίων του, σιωπηρῶς συνωμολογῶν ὅπως τὸν ἀπογυμνώσωσιν. Ὁ εὐπατριδὴς οὗτος, ὅστις εὗρεκε τὰς ζημίας του διὰ γαλήνης

καὶ ὑπομονῆς ἀξίας τοῦ πλέον ἐξηττημένου χαρτοπαίκτη, οὐχ ἥττον ἔτρεφεν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν τὸ πάθος τοῦ παίξιν. Ἡ ἀκίνητοῦν, ἀλλὰ προσεκτικὸν πρόσωπόν του, οἱ ἐστηλωμένοι, ἀλλὰ ζωηροὶ ὀφθαλμοὶ του, αἱ σπάναι, ἀλλ' ἀκρίβεις καὶ ἀποφασιστικαὶ κινήσεις του, προέδιδον τὸ πάθος αὐτοῦ, ὅπερ ἐπεκράτει καὶ ἐδέσποζεν αὐτὸν, οἷον ἐπαλαμῶθεν διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐξέως. Δὲν εἶδύνατο ὅμως νὰ καυχῇ ἐπὶ εὐνοίᾳ τῆς τύχης διότι πᾶς βηματισμὸς τοῦ κύβου, ὅνπερ ἠκολούθει δι' ἡθους ἀκαθόδου, ἡλᾶττου, πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων παίκτην, τὸν σωρὸν τῶν χρυσῶν νομισμάτων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀκαταπαύστως ἤτλει καὶ ἐνίοτε διὰ ρειδιάματος ἀδιαφορίαν ἐμφαίνοντας.

Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅμως αὐτοῦ εὐκόλως ἔκρινε πᾶς τις, ὅτι ἦτον ἀρκούντως πλούσιος, ὅπως βιστάσῃ ζημίας σημαντικώτερας παρ' εἰς ὅσας ἦδη ὑπέκλυτε. Τὸ ἐνδυμα αὐτοῦ, ὅπως μύρον, εἶχε μὲν ἐπισφάνειαν ἀπλότητος, ἀλλὰ ταύτην διέψευδεν ἡ καλλιὴ τοῦ περιτραχηλίου του, ἐπιεχρισμένον μικραῖς χρυσαῖς κηλίσι Βενετικαῖς, καὶ ἡ λάμψις παχείας χρυσοῦς ἀλύσσεως, καταβεβαρασμένη με λιβους πολυτιμοῦς, σιτινες ἔλαμπον ἐπὶ τοῦ στήθους του. Τὸ κολόδιον (rougepoint) αὐτοῦ, εἰς ἐριούχου, πεφορτωμένον διὰ βραχέων κρασπέδιων, προσηλοῦτο εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ μεγάλης πόρπης ἐσμειλεμένου χρυσοῦ. Τὰ ὑποδήματά του, ἡ εὐρεία περισκελὶς του, δεδεμένη περὶ τὴν ὀσφύν, ὑπερχον περικέντητα. Τὸ ξίφος του, λαβὴν ἔχον κατειογασμένου ἀργύρου, ὁ πῆλος του, σχήματος κωνικοῦ, ἐστολισμένον διὰ δεσμοῦ μαργαριτων, ἀντὶ τοῦ λευκοῦ σταυροῦ, ὃν ἔφερον οἱ κατὰ τῆς οἰκίας ὡς σύνθημα, καὶ ἡ γλαυρὸς αὐτοῦ ἐκ μεταξωτοῦ, περιζωσμένη δὲ διὰ σίμορος μύρου, ἀπετέθησαν εἰς ἄλλον θάλαμον, πρὸ τοῦ δείπνου.

Ὁ Ἰάκωβος Σαβεραϊ, πλησιον τοῦ νέου Κουρσὼν καθήμενος, εἰλκυεν εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀγαθωτέραν μερίδα τῆς εὐνοίας τῆς τύχης, ἥτις παρηκολούθει ὅλους τῇ δαπάνῃ τοῦ πλουσιωτέρου αὐτῶν, διεκρίνετο δὲ μᾶλλον διὰ τῆς φυσιογνωμίας καὶ τοῦ ὕψους του ἢ διὰ τῆς ἐνδυμασίας του, ὀλίγον πολυτελεῖς καὶ μόλις συγχωρουμένης εἰς συναναστροφὴν εὐγενῆ. Τὸ κολόδιον αὐτοῦ, ἐκ μεταξωτοῦ πρασίνου, διακοπτόμενον ὑπὸ λωρίδιαν ἐρυθρᾶς μεταξῆς, ἐγένετο διὰ ἀνδρα ὑψηλοῦ ἀναστήματος, καὶ αὐτὸς ἦτον ἀναστήματος μετρίου, ἐνῷ ἄλλως ἔφερε ἀφιλονεικῆτα δείγματα μακρᾶς καὶ ἐπιπάνου χρήσεως τὰ ὑποδήματα καὶ αἱ περιανημίδες, ὑφάσματος με ἀνοῦ μετριωτῆς ποιότητος, εὗρισκοντο τοῦλάχιστον εἰς κατάστασιν ἥττον ἐπικίνδυνον τοῦ κολοδίου, δι' οὗ ἐφαίνετο ὑπενδύτης σχεδὸν λευκὸς διὰ τῶν ἀνοιγμάτων, ὅσα βεβαίως ὁ ῥάπτης δὲν ἐπενόησε. Μὲν ὅμως τὴν ἀτέλειαν τῆς ἱματιολήτης του, ὁ Ἰάκωβος Σαβεραϊ ἔφερον ὕψος εὐπατριδῶν, ὁποῖον δὲν προσέβαλλον τοῦ ἐνδύματός του τὰ ῥάκη. Οἱ τακτικῶς διαγεγραμμένοι χαρακτῆρες, οἱ γλυκεῖς καὶ ὑπερήφανοι συνάμα ὀφθαλμοὶ του, τὸ λεπτὸν καὶ ἐκφραστικὸν σῶμά του, ἡ κόμη του, ὁ πόνος καὶ τὸ γένειόν του, τοῦ ὠραιοτάτου μέλανος χρωματισμοῦ, αἱ λεπταὶ καὶ ἐπι-

μελημένα: χεῖρές του, ὅ,τι αὐτὸς ἐδυνήθη νὰ προσ-
βάλῃ εἰς τὴν φύσιν, ἀπεζημίουν πλουσιοπαρόχως ὅ,τι
ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἐνδυμάτων τῷ ἤνεϊτο. Ἐνστι-
κτα εὐγενῆ, ἡ ἀγχιὴ καὶ γενναϊόφρων καρδιά του, τὸ
τολμηρὸν καὶ περιχαρὲς πνεῦμά του, ὁ εὐλεκερὴς καὶ
ἀκλόνητος χαρακτήρ του ἀνεπλήρουν τὰς ἐλλείψεις
ἐκπαιδεύσεως ἡθικῆς, ἀλλὰ δὲν ἐ-ἤλειπον τὰ δεσπό-
ζοντα αὐτὸν δύω ἐλαττώματα, τὴν οἰνοφλυγίαν καὶ
τὸ φιλοπαίγμον.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, καλέ μου φίλε, εἶπε χα-
ριέντως τῷ Κουρσῶν, ἀτυχὴ ἔχεις τὴν χεῖρα! Ἄς
πίωμεν διὰ νὰ σὲ εὐνοήτῃ ὀλίγον ἡ τύχη ἃς πίωμεν
διὰ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς καρδίας σου, ἐάν ἀγαπᾷς!

— Δὲν ἔχω ἰδιοτροπίας, ὑπέλαθε ψυχρῶς, ἀλλὰ
εὐγενῶς ὁ ἄρχων Κουρσῶν.

— Τῶνόντι ἡ τῶρα ἀποναλακτιζεῖς ἡ κατηχῆται
διὰ νὰ γίνῃς λειτουργὸς τῆς αὐταξιοῦτης ἀνεμωρρω-
μένης ἐκκλησίας

— Σαβεραῖ, δὲν σὲ ἐνοῶ! διέκοψεν αὐτὸν ὁ Λε-
λῶς. Ὅσον ἐγὼ καὶ σὺ, τόσον καὶ ὁ Κουρσῶν εἶναι
Οὐγκενῶτος, ὅταν ἐγὼ τὸν ξενίζω, καὶ πολὺ κακῶς
πράττεις ἐγγίζων αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

— Εἰμί ἱκανὸς εἰς διεξαγωγὴν τῆς διαφορᾶς, εἶ-
πεν ὁ νεανίας, ζητῶν ἤδη διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἔξ-
ιός του.

— Τὸ γνωρίζω, παιδί μου, καὶ οὐδεὶς περὶ τού-
του ἀμφισβῆλαι! ὑπέλαθεν ὁ λοχαγὸς Λε-Λῶς, πλη-
ρὸν τὰς κύλικας κυκληδόν· δίδει τὸ μέσον τοῦτο
τῆς συνδιαλλαγῆς ἐκάστοτε ἐπιτυχῶς μετεχειρίσῃ.

— Βεβαίως, οὐδόλως ἀμφισβῆλλομεν, εἶπεν ὁ Σα-
βεραῖ, λαθῶν τὴν χεῖρα τοῦ γείτονος αὐτοῦ καὶ σφί-
ξας αὐτὴν ἀπὸ καρδίας. Κύριε Κουρσῶν, ἐν ἔχῃς
ὑπόθεσιν τινα τιμῆς προσκάλεσάν με δευτέρον σου.

— Σὲ εὐχαριστῶ, θέλω ἐνθυμῆσθαι τὴν πρότασιν
σου, ὑπέλαθεν ὁ Κουρσῶν ἐπαναλαβὸν τὸ παιγνίδιον.

— Μὰ τὴν Παναγίαν, εἶπεν εἰς τῶν παικτῶν,
σωρεύων τὸ κέρδος του, ὁ χρυσὸς τῶν Οὐγκενῶτων
μοι φαίνεται λίαν καττόλικος.

— Εὐχαρίστως πηγαίνω εἰς τὴν καλὴν ἡθικὴν ἐκ-
κλησίαν, προσέφη ἐν ἄλλοις, ἐάν ὁ διάβολος ἢ ὁ ἱερεὺς
ἔπτυσε φλωρίαν.

— Καὶ μὲ τὸ κεφάλι μου καὶ μὲ τὴν καρδίαν
μου θέλω νὰ γίνω Οὐγκενῶτος, προσέθηκε τέταρτος,
ὅταν οἱ Οὐγκενῶτοι ἔχωσι τὸ βαλάντιον τόσον
χρυσόν!

— Θέλω σὰς ἐμποδίσαι τοῦ νὰ βλαστημεῖται,
διπλασιάζων τῶν καταβολῆν; διέκοψεν εἰπὼν ὁ
Κουρσῶν, τὸν ὁποῖον διηρέειζεν ἤδη ὁ δαίμων τοῦ
παίξειν διὰ τῆς ἀκαταπαύστου ζημίας.

— Διατί νὰ μὴ τὴν τριπλασιάσωμεν; ἀνέκραξεν
ὁ μᾶλλον μεθυσμένος τῆς συνελεύσεως.

— Ἄς τὴν τετραπλασιάσωμεν, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος
Σαβεραῖ, ὅστις παρεδόθη πλέον παράφορος εἰς τὸ
εὖνουν πάθος του.

— Ἔστω εἶπεν ὁ νεανίας παρουσιάζων σωρὸν
φλωρίων. Πέντε καὶ δύω!

— Τρία καὶ τέσσαρα!

— Διπλοὺς ἄστος!

— Δέκα!

— Κερδίζω! ἀνέκραξεν ὁ Σαβεραῖ, πρὶν ἢ ρίψῃ
τοὺς κύβους, οὓς ἀνεκίνει ἐν τῇ κηθίδι. Διπλοὺν εἶ!

— Ἴδου τριακόσια φλωρία ἀπολεσθέντα! ἐψαλί-
ρισεν ὁ Κουρσῶν, διὰ βεβήτου τοῦ ἤτους, μετρῶν τὰ
πρὸ αὐτοῦ νομίσματα. Παίζω τὸ ἐπιλοιπὸν ἐξ ἐ-
ναντίως!

— Ἔστω! εἶπεν ὁ Σαβεραῖ, ὅστις ἐκλονεῖτο ἐν τῇ
ἔδρᾳ του, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείτους ἔχων, φέρων
εἰς τὸ στόμα τὴν κηθίδα μετὰ τῶν ψήφων, ἀντὶ τῆς
κύλικος. Θὰ πίνω καὶ θὰ παίζω μέχρι τῆς δευτέρας
παρουσίας!

— Κρούουσι! ἀκούτωμεν, Κύριοι! διέκοψεν ὁ
λοχαγὸς Λε-Λῶς, ἀναζητῶν τρυφὴν σιωπῆς, ἣν παῖ-
ται καὶ πόται δὲν ἐβιάζοντο νὰ τῷ παραχωρήσωσιν.

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ Σαβεραῖ, σύστητον τοὺς
κύβους εἰς τὸν Ἅγιον Καλδῖνον! ἀκούσον τὴν συμ-
βουλήν μου.

— Τίς εἶναι; Τίς κτυπᾷ κάτω; ἡρώτησε διὰ
φωνῆς δυνατῆς ὁ Λῶς, ἀνοίγων τὸ παράθυρον καὶ
προκύπτων, ὅπως γνωρίσῃ τοὺς ἀδιακόπως κρούοντας
τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θύραν.

— Λοχαγέ, εἶπε φωνὴ παιδίου, εὐαρεστηθεῖτε
νὰ καταβῆτε καὶ νὰ διεμβυνθῆτε εἰς τὸ Λουῖθρον.

— Εἰς τὸ Λουῖθρον; ὑπέλαθεν ὁ ἄρχων Λε-Λῶς.
Ὁ Μασνάῦ εἶναι τῆς ὑπηρεσίας τῆς φρουρᾶς. . .

— Ὁ Βασιλεὺς σὲ προσκαλεῖ ἀμέσως, ἐπανελάθεν
ἡ φωνή. Ποῦ δυνάμεθα νὰ εὑρωμεν ἤδη τὸν λοχαγὸν
Σαλαβῶ?

— Ἐδῶ εἶναι! εἶπεν ὁ ἴδιος, προκύψας εἰς τὸ
παράθυρον καὶ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὴν φιάλην καὶ
τὸ ποτήριον.

— Λοχαγέ! ἔχουσιν ἀνάγκην ὑμῶν εἰς τὸ πα-
λάτιον τοῦ Βεβήζ. Ὁ Κ. Κοσσαῖνς θέλει πληρο-
φορήσῃ ὑμᾶς περὶ τοῦ πρακτέου.

— Κύριε Λῶς, θέλετε ἰδεῖ ἐν ἀπατῶμαι! εἶ-
πεν ὁ Σαλαβῶς χαμηλῇ τῇ φωνῇ. Ὁ χορὸς τῶν ἀ-
πιστῶν αὐτῶν ἀρχίζει μετ' ὀλίγον. . . .

— Τίς εἶ σὺ, ὁ φέρων τὴν διαταγὴν τοῦ Βασι-
λέως; ἡρώτησε δυσπιστῶν ὁ λοχαγὸς Λῶς. Τίνας
οἱ μετὰ σοῦ;

— Εἰμί ἀκόλουθος τῆς Δεσποίνης Αἰκατερίνης
καὶ εἶς καραβινοφόρος τῆς σωματοφυλακῆς μὲ συ-
νοδεύουσι.

— Ὁ Θεὸς μαζί σου! Καλὴ ἐσπέρα σου, μικρέ!

Ὁ Λῶς ἐκλείσσε τὸ παράθυρον καὶ ἠτοιμάσθη
ἀμέσως νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Βασι-
λέως, χωρὶς νὰ παραχθῶσι τῆς θέσεώς των οἱ παῖ-
κται κατὰ τὴν συνομιλίαν αὐτὴν. Ὁ Κουρσῶν ἐ-
κέρδισε εἰς τὸν τελευταῖον κτύπον τῶν κύβων, καὶ
ἡ ἐλπίς, ὅτι θέλει ἐξακολουθήσῃ ἡ εὐτυχὴς αὐτῇ
τροπῇ, ἠύξανε τὴν εἰς τὸ παίζειν λύσσαν του. Ὁ
Ἰάκωβος Σαβεραῖ, ὅστις ἐσώρηνε τὰ χρήματα ὅλων,
ἐξεπλήττετο ὑπερβαλλόντως ἐπὶ τὴν ἀσυνήθη αὐτὴν
τύχην, καὶ συνεζήτει ἤδη τὴν χρῆσιν τοῦ κέρδους
του. Μόνον πρᾶγμα ἐλησιμόνηται εἰς τὰ σχέδιά του
τὴν ἀγορὰν κολοβίου· ἐτκέπτετο νὰ κερδίσῃ πρὸ
παντὸς τὰ ἔξοδα τοῦ χρόνου.

— Φίλοι μου! Κύριοι, εἶπεν ὁ ἄρχων Λάσας, εἰς τοὺς συνδαιτημόνας αὐτοῦ· συγχωρήσατέ μοι, ὅτι εἰς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πρὸς τῆς αὐγῆς, παρὰ τὴν συμφωνίαν μας. Ὁ Βασιλεὺς μὲ προσκαλεῖ· ἀλλὰ δὲν θέλω βραδύνει. . . . Ἐν τούτοις μὴ παύσητε πίνοντες.

— Καπετάνε, ἀνέκραξεν ὁ Σαβεραι, ὅστις δὲ ἔνός κτύπου τῶν κύβων ἐπώρουν εἰς τὸ βαλάντιόν του τὰ λείψανα τῶν νομισμάτων τοῦ Κουρσῶν· εἶπατε εἰς τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὅτι ἡ Κυρία Τύχη προτιμᾷ τοὺς καστολίκους τῶν Οὐγκενιώτων, καὶ ὅτι εἰς τοὺς κύβους ἐνίκησα τὸν κομψότερον ἄνδρα τῆς ἐκκλησίας τῶν!

— Ἡ νύξ θέλει εἶσθαι θερμή, εἶπεν ὁ Σαλαβῶ, χωριζόμενος τοῦ λοχαγοῦ Λάσας, μεταβαίνοντος εἰς τὸ Λοῦθρον οὐδέποτε ἠσπάνθη τὸσον ἰσχυρὰν δίψαν αἵματος Οὐγκενιώτων! Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Λουκῆς τῆς Γυΐνης ἡ ἀφαίμαξις εἶναι καλὴ κατὰ τὸν Αὐγουστον.

(Ἐπεται συνέχεια.)

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ,

κατὰ τὸν Γρότε,

(Συνέχεια. Τῆς φυλλ. 45. ΡΙΣΤ.)

—Ο—

Τὴν ἀντίθεσιν ταύτην ἐν γένει εἴηται ὁ Σωκράτης νὰ καταδείξῃ εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, δι' ἀπειρῶν ζητημάτων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων. Ὁ δὲ Πλάτων παρέστησεν αὐτὴν, ἐξετάζων, μετὰ πλείστης εὐφυΐας, εἰς τοὺς διαλόγους αὐτοῦ, ἰδίως τὸ ζήτημα· ἂν ἡ ἀρετὴ δύναται τῶνσι νὰ διδαχθῇ. Πῶς ἄνδρες διακεκριμένοι, οἷός ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Περικλῆς, ἐπέτυχον τὰ ἔξοχα προτερήματα, τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τὴν κυβερνήτην τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας, ἐνῶ οὐτε ἐδιδάχθησαν αὐτὰ ἀπὸ γνωστὸν τινα διδάσκαλον, ὅπως ἐδιδάχθησαν τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γυμναστικὴν, οὔτε ἠδυνήθησαν νὰ μεταδιδάσωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ προτερήματα ἐκεῖνα εἴτε ἀφ' ἑαυτῶν, εἴτε διὰ τινος διδασκάλου; Δὲν ἐξάγεται ἄρα γε ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἀρετὴ οὐτε ἐδιδάχθη ποτέ, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ διδαχθῇ, ἀλλ' ἀπλῶς παρέχεται ἢ δὲν παρέχεται ὑπὸ τῶν θεῶν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν θέλησιν; Ὁ ἔχων νέον ἵππον, τὸν ὅποιον θέλει νὰ δαμάσῃ ἢ νὰ γυμνάσῃ, εὐρίσκει εὐκόλως ἵπποδραστήν, γινώσκοντα ἄριστα ἀπάσας τὰς ἐξελίξεις τοῦ ζώου καὶ ἐπιτήδειον νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ τὴν ποθυμένην δεξιότητα· ἀλλὰ τίνα θέλει εὑρεῖ τὸν δυνάμενον νὰ διδάξῃ ἐμπειρῶς καὶ ἀσφαλῶς τὴν ἀρετὴν εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ; Καὶ τίς δύναται νὰ διδάξῃ τὴν ἀρετὴν ἢ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἀρετὴ δύναται

νὰ διδαχθῇ, ὁ μὴ ὢν παρεσκευασμένος νὰ ἐξηγήσῃ τί ἐστὶν ἀρετὴ, καὶ τίς ἡ ἀναλογία καὶ ἡ διαφορά ἢ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν διαφορῶν αὐτῆς κλάδων, τῆς δικαιοσύνης, τῆς μετριότητος, τῆς ἀνδρείας, τῆς συνέπειας κλπ.; Ἐν πολλαῖς τῶν Πλατωνικῶν διαλόγων, ἢ συζητήσεως περιστρέφεται περὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν τελευταίων τούτων λέξεων τῆς ἀνδρείας, ἐν τῷ Λάχῃ καὶ ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, τῆς μετριότητος, ἐν τῷ Χαρμίδῃ, τῆς εὐσεβείας, ἐν τῷ Εὐθύδρῳ.

Διὰ τοιούτων καὶ ὁμοίων ἀνακρίσεων ἀνεξέταζον ἐμμέσως ὁ τε Σωκράτης καὶ ἐτι πλείοτερον ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Πλάτων ἅπαντα τὰ σπουδαῖα ζητήματα, τὰ περὶ κοινωνίας, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων βλαπῶν καὶ καλῶν, καὶ τῶν κεφαλαιωδωτέρων ἠθικῶν ἰδιοτήτων ὅσαι ἐξεωροῦντο ἀποτελοῦσαι μέρος τῆς ἀρετῆς τῶν κατ' ἰδίαν ἀνθρώπων. Καὶ καθὼς αἱ γενικαὶ ἐκφράσεις περὶ ὧς ἐστρέφετο ἡ ὁμιλία αὐτοῦ, ἀνήκον εἰς τὰς κοινοτέρους καὶ γνωστοτέρας τῆς γλώσσης, οὕτω καὶ τὰ ἄφθονα λεπτομερῆ παραδείγματα, δι' ὧν ἐκλέγετο τὴν λογικὴν δύναμιν καὶ τὴν συλλογιστικὴν ἐφαρμογὴν τῶν τοιούτων περιεκτικῶν ἐκφράσεων, ἐλαμβάνοντο ἀπὸ τῶν τὰ μάλιστα ὁμιλοφαιμένων γεγονότων τοῦ καθημερινοῦ βίου, ὥστε αἱ ἀντιλογίαι, ὅσας ἐπὶ προέκυπτον ταιαῦται, ἀσπρύνοντο ἐκ μέτου, διὰ τρόπον καταληπτοῦ εἰς πάντα. Αἱ διδόμεναι εἰς αὐτὸν ἀποκρίσεις, ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν κοινῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν διακεκριμένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπὶ τῇ εὐφυΐᾳ αὐτῶν, οἷον ποιητῶν ἢ ῥητόρων, καὶ ἂν αἱ ἀποκρίσεις αὗται προσέκειτο νὰ διεκρινήσων ἠθικὰς ἐκφράσεις καὶ ἰδέας περιεχομένας εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα, ἐνέφαινον πάντοτε τὴν κατάστασιν ἐκείνην τοῦ πνεύματος, καὶ ἥς οὗτος ἐπεχείρησε τὸν ὑπὸ τοῦ Δελφικοῦ χρησμοῦ ἐπιβληθέντα αὐτῷ καὶ ἀγασθέντα σταυροφορικὸν πόλεμον, δηλαδὴ ἐπιφάνειαν καὶ ἀσάφειαν γνώσεως, οὐχὶ δὲ γνῶσιν πραγματικὴν. Αἱ ἀποκρίσεις αὗται καταδείκνυν τὴν ἀπεριόριστον καὶ ἀπτόητον πεποιήσιν τὴν ὁποίαν εἶχον ὡς πρὸς τὰ μέγιστα καὶ σπουδαιότατα περὶ ἀνθρώπου καὶ κοινωνίας ζητήματα ἄνδρες μηδέποτε περὶ αὐτῶν ἀρκετὰ ἀσχοληθέντες ὥστε νὰ γνωρίσωσι τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας περιελάμβανον. Ἡ περὶ τούτου πεποιήσις παρήχθη κατὰ μικρὸν καὶ λεληθώς, ἐν μέρει διὰ κεκυρωμένης, ἐν μέρει δι' ἀπαρατήρητου παραδόσεως, σχηματισθεῖσα ἀνεκάλει ἄνευ κρίσεως τὸ πλείστον καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἐξελεγχθεῖσα. Διὰ τῶν περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ τῆς κοινωνίας μεγάλων ἐκφράσεων καὶ κυκλοφορούντων θεμάτων, συνεσωρεύθη, ἀπὸ ἀναριθμητῶν, τετριμμένων καὶ ἀμνημονεύτων εἰδικῶν περιστάσεων, ὁ βροῖσμα διανοητικῶν συνδέσμων, οἱ ὅποιοι, βιαίως συμφορῶντες, ἐσχημάτισαν τὴν ἀτμοσφαῖραν οὕτως εἰπεῖν τοῦ κύρους καὶ τοῦ παραδείγματος τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἀνέπνεεν. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης ἐστηρίχτο ἡ περὶ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων μαρφοθεῖσα γνῶσις· καὶ ἂν ἐνίοτε ἡ σκέψις ἐκαλεῖτο εἰς ἐπισκοπὴν, ἐκαλεῖτο ἀπλῶς ὡς ὑπηρετίς, ὡς ἐρμηνεύς, ὡς συνήγορος τοῦ προϋπάρχοντος αἰσθημένου, ὡς ἐπιμα-